

กระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นกระบวนการที่มุ่งดำเนินการกับตัวผู้กระทำผิด อันเป็นการดำเนินการที่ให้ผู้กระทำผิดอยู่ที่จุดศูนย์กลางของกระบวนการ เนื่องจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาเป็นกระบวนการที่ต้องกระทบต่อสิทธิเสรีภาพ ทรัพย์สิน และชีวิตร่างกายของผู้กระทำผิด จึงมีการให้ความสำคัญและการคุ้มครองผู้กระทำผิดในกระบวนการยุติธรรมเป็นอย่างมาก และการลงโทษทางอาญามีวัตถุประสงค์ในทางอาชญาวิทยา คือ การแก้แค้นทดแทน การป้องกันการกระทำความผิด การกักผู้กระทำผิดออกจากสังคม และการดัดนิสัย แต่อาชญากรรมที่เกิดขึ้นก็มีได้มีจำนวนลดลง อันส่งผลให้เกิดปัญหาคดีล้นศาล จำเลยล้นคุกในนานาประเทศ รวมทั้งประเทศไทย

กระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์จึงเป็นแนวความคิดที่ต้องการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมอันมีรูปแบบของการดำเนินกระบวนการที่หลากหลาย ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสังคมและวัฒนธรรมของแต่ละท้องถิ่น การไกล่เกลี่ยคดีอาญาเป็นรูปแบบหนึ่งของกระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ซึ่งสามารถใช้ได้ในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อันมุ่งที่จะเยียวยาความเสียหายให้แก่ผู้เสียหาย สร้างความรู้สำนึกให้กับผู้กระทำผิดได้ตระหนักรู้ในการกระทำความผิดของตนซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายให้แก่ผู้อื่น และสานความสัมพันธ์ระหว่างผู้เสียหายและผู้กระทำผิดให้กลับคืนดีดังเดิมให้มากที่สุด จึงเป็นกระบวนการที่ได้ให้ความสำคัญกับผู้เสียหายในการดำเนินคดีอาญา

มากขึ้น อีกทั้ง เป็นวิธีการที่สามารถลดปริมาณคดีที่ค้างพิจารณาของศาลได้อีกทางหนึ่ง โดยกระบวนการไต่ถามคดีอาญานั้นถือเป็นทางเลือกในการดำเนินคดี ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีของศาล เพื่อให้กระบวนการยุติธรรมทางอาญามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ กระบวนการไต่ถามคดีอาญา เป็นกระบวนการที่ทั้งผู้เสียหายและผู้กระทำความผิดสามารถกำหนดมาตรการที่ใช้ในการเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นได้เอง อันเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างแท้จริงในการดำเนินกระบวนการยุติธรรม อย่างไรก็ตาม คดีที่เข้าสู่กระบวนการไต่ถามคดีอาญาในชั้นศาลก็ต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาของศาล เพื่อให้ศาลอันเป็นองค์กรที่มีความเป็นกลาง และมีคุณธรรมได้เป็นผู้ตรวจสอบข้อเท็จจริงของมาตรการดังกล่าว เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้เสียหาย ผู้กระทำความผิด และสังคมต่อไป

จากการศึกษาพบว่า เมื่อศาลยุติธรรมได้เริ่มมีการนำกระบวนการไต่ถามคดีอาญามาใช้ในชั้นศาล ทำให้ศาลแต่ละแห่งที่มีความพร้อมในการใช้กระบวนการทางเลือกนำกระบวนการไต่ถามคดีอาญามาใช้ในการควบคู่กับการพิจารณาคดี โดยศาลที่ได้มีการนำกระบวนการไต่ถามคดีอาญามาใช้นั้น จะออกระเบียบเกี่ยวกับการไต่ถามคดีอาญาไว้เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินกระบวนการภายในศาล แต่การที่ศาลแต่ละแห่งออกระเบียบทำให้เกิดความลักลั่นในการดำเนินคดีได้ เช่น การกำหนดประเภทคดีเข้าสู่กระบวนการไต่ถามคดีอาญา บทบาทของผู้ไต่ถามคดีอาญา แนวทางหรือวิธีดำเนินการไต่ถามคดีอาญาในแต่ละศาล เป็นต้น ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงเสนอแนะให้มีการบัญญัติกฎหมายเพื่อให้เกิดความเป็นเอกภาพในการดำเนินกระบวนการไต่ถามคดีอาญาในชั้นศาล อันเป็นการส่งเสริมให้มีการใช้กระบวนการไต่ถามคดีอาญาในชั้นศาลอย่างเป็นรูปธรรมควบคู่กับการพิจารณาคดีอาญาของศาลยุติธรรมทุกแห่ง ซึ่งเป็นการทำให้ประชาชนทุกคนได้มีสิทธิเลือกกระบวนการไต่ถามคดีอาญาในการดำเนินการจัดการกับคดีอาญาที่เกิดขึ้นกับตนได้อย่างเท่าเทียมกัน

The process of criminal justice is a process focusing on the wrongdoer as the center of attention. Since the process of criminal justice is a process that affects the rights, freedom, property, and the life and limb of the wrongdoer, ample protection of wrongdoers becomes a matter of significance.

Additionally, the aims of criminal punishment involve the criminological concepts of retribution, protection from offenders, separation of wrongdoers from society, and rehabilitation.

Moreover, in spite of the aims of the criminal justice system, there is no overall reduction in crime. The consequences are excessive case loads in the courts and excessive numbers of those who become incarcerated in many countries, including the Kingdom of Thailand.

The concept of the process of restorative justice is intimately intercalated with the conceptual framework assumed in operationally

resolving criminal justice problems. If the matter is examined cross culturally, it will be seen that what is done in this connection is functionally and inextricably connected with the values and ethea of different societies, cultures, and locations.

Furthermore, if one carefully examines the criminal justice system, it will be seen that criminal case mediation as a kind of restorative justice process can be used through all steps of a criminal justice process in which there are remedies provided for damages incurred by those injured, thereby fostering an awareness in the wrongdoer of what wrongdoing was committed and how it damaged others, as well as instigating a bond between the injured party and the wrongdoer that in optimum cases can lead to valuably viable outcomes.

In such a process, it is clear that attention is focused on the injured party in these criminal cases. In addition, using this method of resolution can contribute to reducing the large number of cases actually brought before courts. Furthermore, as is obvious, court case mediation is an alternative to filing lawsuits, thereby streamlining criminal court processes and making the system of criminal justice more efficient.

Additionally, criminal case mediation is a process in which both the injured party and the wrongdoer can conjointly determine remedies for the damages incurred. As such, this process is considered a process in which members of the general public are allowed genuine participation in the criminal justice process. Nonetheless, criminal mediation cases must be

directly considered in formal court proceedings in order to ensure that the cases are adjudicated impartially and that agreements concerning remedies are in accordance with standards of morality. Thus, in this case, the requirement that justice be impartially and equitably meted out to the injured party, the wrongdoer, and society at large would be met.

Findings show courts of justice have used criminal case mediation as an alternative method of legal process. In such cases, the courts issue regulations governing mediation to serve as guidelines. However, the fact that each court issues its own regulations leads to inconsistencies in the operation of cases in respect to determining which cases should be mediated, the role assumed by mediators, and guidelines for the adoption of mediation procedures.

Therefore, the researcher suggests that laws should be promulgated that will unify the approach all courts should take in criminal mediation cases, especially in respect to concrete details and actual processes. Such a body of law would ensure that members of the general public can exercise the equal right to select the type of mediation process most suitable to his or her situation.